

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-78/22 - 1

Kohtuasi C-78/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

7. veebruar 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Městský soud v Praze (Praha linnakohus, Tšehhi Vabariik)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. jaanuar 2022

Apellant:

ALD Automotive s.r.o.

Vastustaja apellatsioonimenetluses (hageja esimeses kohtuastmes):

DY, võlgniku GEDEM-STAV a.s.-i pankrotihaldur

VRCHNÍ SOUD V PRAZE

(Praha kõrgem kohus)

[...] Tšehhi Vabariik

[...]

[riigisisene õigus, menetlusküsimused]

Põhikohtuasja pooled

Apellant:

ALD Automotive s.r.o., [...]

asukoht [...] Praga 10

Tšehhi Vabariik

[...]

Vastustaja:

DY, [...]
elukoht [...] Nový Jičín
Tšehhi Vabariik
[...]
[...]
võlgniku GEDEM-STAV a.s.-i, [...]
asukoht [...] Pardubice
Tšehhi Vabariik, pankrotihaldur

Kohtuvaidluse ese põhikohtuasjas ja kohtuasja lahendamiseks asjassepuutuvad asjaolud

- 1 Apellant sõlmis äriühinguga GEDEM-STAV a.s. (edaspidi ka „võlgnik“) vallasasja rendilepingud (edaspidi „lepingud 1-5“) [...], milles sisaldasid mh apellandi sõlmitavates kasutusrendilepingutes kasutatavad tüüptingimused (Všeobecné smluvní podmínky operativního leasingu; edaspidi „VSP“).
- 2 VSP artikli 4.1.4 järgi pidi apellant väljastama võlgnikule eraldiseisvad arved osamaksete kohta vastavalt lepingutele 1 kuni 5, lähtudes VSP artiklist 4.1.1, ning võlgnik oli kohustatud tasuma kõik ettenähtud osamaksed õigel ajal ja kokkulepitud summas.
- 3 Apellant väljastas võlgnikule järgmised arved, et vastavalt lepingutele 1 kuni 5 rent sisse nõuda:

[1] 27. aprilli 2016. aasta arve nr 005–09316/16, summas 1762,60 Tšehhi krooni (CZK), maksetähtajaga 14. mail 2016, rendi kohta, mis kuulus tasumisele 27. aprillist 2016 kuni selle kalendrikuu lõpuni, vastavalt lepingule nr 4;

[2] 27. aprilli 2016. aasta arve nr 005–09317/16, summas 1762,60 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 14. mail 2016, rendi kohta, mis kuulus tasumisele 27. aprillist 2016 kuni selle kalendrikuu lõpuni, vastavalt lepingule nr 5;

[3] 2. mai 2016. aasta arve nr 005–09400/16, summas 5361,50 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 19. mail 2016, rendi kohta, mis kuulus tasumisele 2. maist 2016 kuni selle kalendrikuu lõpuni, vastavalt lepingule nr 1,

[4] 2. mai 2016. aasta arve nr 005–09401/16, summas 5361,50 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 19. mail 2016, rendi kohta, mis kuulus tasumisele 2. maist 2016 kuni selle kalendrikuu lõpuni, vastavalt lepingule nr 2,

[5] 2. mai 2016. aasta arve nr 005–09402/16, summas 5361,50 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 19. mail 2016, rendi kohta, mis kuulus tasumisele 2. maist 2016 kuni selle kalendrikuu lõpuni, vastavalt lepingule nr 3,

[6] 1. mai 2016. aasta arve nr 005–10178/16, summas 26 426,60 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 18. mail 2016, rendi kohta 2016. aasta mai eest, vastavalt lepingutele nr 4 ja 5,

[7] 1. juuni 2016. aasta arve nr 005–12822/16, summas 42 943,40 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 18. juunil 2016, rendi kohta 2016. aasta juuni eest, vastavalt lepingutele nr 1 kuni 5,

[8] 1. juuli 2016. aasta arve nr 005–15548/16, summas 42 943,40 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 27. juulil 2016, rendi kohta 2016. aasta juuli eest, vastavalt lepingutele nr 1 kuni 5,

[9] 1. augusti 2016. aasta arve nr 005–18257/16, summas 42 943,40 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 18. augustil 2016, rendi kohta 2016. aasta augusti eest, vastavalt lepingutele nr 1 kuni 5,

[10] 1. septembri 2016. aasta arve nr 005–21034/16, summas 31 932,20 Tšehhi krooni, maksetähtajaga 19. septembril 2016, rendi kohta 2016. aasta septembri eest, vastavalt lepingutele nr 1, 4 ja 5,

edaspidi koos „arved“. Võlgnik ei tasunud arvete alusel midagi.

- 4 Maksejõuetuks tunnistamise avalduse alusel, mille võlausaldaja esitas võlgniku kohta ja mis jõudis 27. juulil 2016 Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích'i (Hradci Králové maakonnakohus – Pardubicích'i kohtumaja, Tšehhi Vabariik) ette (edaspidi ka „pankrotikohus“), alustati võlgniku suhtes maksejõuetusmenetlust, mille raames tuvastas pankrotikohus 12. aprilli 2017. aasta kohtumäärusega, et [...] võlgnik on maksejõuetu ning kuulutas välja tema pankroti ja määras vastustaja pankrotihalduriks (vastustaja kohta on edaspidi kasutatud ka vastust „pankrotihaldur“).
- 5 Hageja esitas oma nõudeavalduses (edaspidi ka „nõue“) [...] lepingutest tulenevad osalised nõuded summas 249 036,42 Tšehhi krooni (edaspidi „nõue nr 1“). Nõue nr 1 koosneb põhisummast 206 799,13 Tšehhi krooni tasumata rendimaksete eest, seadusjärgsest viivisest summas 12 237,29 Tšehhi krooni ja võlgade sissenõudmiskuludest 30 000 Tšehhi krooni, mis vastab 1200 Tšehhi kroonile iga lepingute 1-5 alusel tasumisele kuuluva rendiosamakse eest (kokku 25 osamakset) – summa, mis määratakse kindlaks kooskõlas §-iga 3 valitsuse määrukes nr 351/2013, millega määratakse kindlaks viivisemäär ja võla sissenõudmiskulud, kehtestatakse likvideerija ja juriidilise isiku juhtorganisse kohtu poolt määratud liikmete tasu ning täpsustatakse teatud küsimusi seoses tsiviil- ja kaubandusasju puudutavate ametlike teadaannetega ja juriidiliste ning füüsiliste isikute, fondide ning kinnisasjade omanike kohta teavet sisaldavate avalike registritega (nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a

evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích) (edaspidi „valitsuse määrus“).

- 6 Pankrotikohtus toimunud istungil, mis korraldati asjaolude kontrollimiseks, vaidlustas vastustaja muu hulgas põhimõtteliselt võlanõude nr 1 ning selle summa 3000 Tšehhi krooni, sest rendi sissenõudmiskulusid ei või tema väitel arvestada muidu kui siis, kui need on tuvastatud lõplikus kohtuotsuses.
- 7 Apellant esitas pankrotikohtusse tähtaegselt nõude, et paluda tuvastada vaidlustatud võlgnevuste olemasolu, sh võlanõude nr 1 vaidlustatud osa, ning ta väitis, et õigus valitsuse määruse § 3 alusel nende kulude hüvitamisele tekib alates viivituse sattumisest, ning viitas seaduse nr 89/2012, millega kehtestatakse tsiviilseadustik (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; edaspidi ka „Tšehhi tsiviilseadustik“) § -le 513, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuli 2011. aasta direktiivile 2011/7/EL, hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul, edaspidi ka „direktiiv“. [...] [üksikasjalik teave pankrotimenetuse kohta]
- 8 Pankrotikohus otsustas oma 28. mai 2018. aasta otsuses, [...] seoses võlanõudega nr 1, et võlgnevuste sissenõudmiskulud olid õigustatud summas 6000 Tšehhi krooni (resolutsiooni punkt 1), ning jättis rahuldamata nõude, milles paluti tuvastada nõude nr 1 olemasolu seoses sissenõudmiskuludega 24 000 Tšehhi krooni ulatuses (resolutsiooni punkt 2). Oma otsuse põhistuses märkis pankrotikohus (sisuliselt), et valitsuse määruse § 3 lõike 3 kohaselt tekib õigus kulude hüvitamisele, kui võlausaldaja esitab võlgniku vastu nõude, et võlgnevus sisse nõuda; käesoleval juhul võib (ainult) nõudeavaldust pidada selliseks toiminguks. Kohus rõhutas, et mõiste „iga esitatud nõue“ valitsuse määruse § 3 kohaselt tähistab eraldiseisva õigusliku alusega nõudeid. Olukorras, kus apellant esitas viiest lepingust tulenevad nõuded, oli asjakohane määrata talle hüvitis iga nõude sissenõudmisega seotud kulude eest: 5 x 1200 Tšehhi krooni ehk 6000 Tšehhi krooni, ning jätta taotlus ülejäänud osas rahuldamata.
- 9 Apellant kaebas selle kohtuotsuse tähtaegselt edasi, mis puudutab resolutsiooni punkti 2 (ning kohtukulud käsitlevat resolutsiooni punkti 3) ning palus, et Vrchní soud v Praze (Praha kõrge kohus) (edaspidi „apellatsioonikohus“ või „eelotsusetaotluse esitanud kohus“) muudaks kohtuotsust, kinnitades nõude nr 1 sissenõudmisega seotud kulude summaks resolutsiooni punktis 1 märgitud suurema summa (24 000 Tšehhi krooni); samuti palub ta kohtukulud välja mõista vastustajalt või, täiendava võimalusena, tühistada kohtuotsuse edasikaevatud osa ning saata kohtuasi tagasi esimese astme kohtule, et viimane teeks uue otsuse. Ta väidab muu hulgas sisuliselt, et:

[1] VSP artikli 4.1.4. alusel esitas võlausaldaja Tšehhi tsiviilseadustiku §-i 1723 kohaselt sõlmitud lepingute 1-5 raames tehtud eri maksete kohta eraldiseisvad arved, kusjuures neid arveid võib käsitada – järelduste kohaselt, millele jõudis Nejvyšší soud (ülemkohus, Tšehhi Vabariik) 19. septembri 2011. aasta otsuses kohtuasjas nr 28 Cdo 4936/2010 – ametliku nõudena võlgnetav summa ära maksta

või vahendina, mille abil teha kindlaks lepingulisest suhtest tulenev nõue ja selle tasumise viis;

[2] võlgniku maksejõuetust seostatakse 25 eraldiseisva arve väljastamisega, mida tuleb pidada põhjuseks, mille tõttu on tekkinud kulud, mida seostatakse lepingutest 1-5 tulenevate rendinõuete sissenõudmisega;

[3] liikmesriigi kohtud peavad toimima kooskõlas ELi õigusega ja on seega *inter alia* kohustatud järgima direktiivi artikli 2 punkti 4 ning artikli 3 lõiget 1.

- 10 Vrchní soud v Praze (Praha kõrgem kohus) kui apellatsioonikohus sedastas oma 4. detsembri 2019. aasta otsuses, et [...] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Hradci Králové maakonnakohus – Pardubicích'i kohtumaja) 28. mai 2018. aasta otsus tuleb jätta jõusse [...] kohtuotsuse resolutsiooni punkte 2 ja 3 puudutavas [...] ning otsustas, et ühelgi pooltest ei ole õigust apellatsiooniasutuse kohtukulude hüvitamisele [...]. Apellatsioonikohus nõustus oma kohtuotsuse põhistuses tõlgendusega, mille esimese astme kohus oli andnud eri lepingute kontekstis (lepingud nr 1-5) väljendile „iga esitatud nõue“ valitsuse määruse §-i 3 tähenduses ning ta ei nõustunud apellandi väitega, et seda väljendit tuleb tõlgendada viitavana igale üksikule arvele. Kohus jõudis järeldusele, et esimese astme kohtu põhjenduskäik oli kooskõlas direktiivi artikli 2 punktiga 4, ning ta võrdsustas „tasumisele kuuluva makse“ „tekkinud võlgnevusega“, mis käesoleva kohtuasja asjaoludel kuulub kohaldamisele nii, et apellandil on õigus sellele, et võlgnik tasub talle lepingute nr 1-5 alusel ära viis võlgnevust, sõltumata igakuistest arvetest, mis rendi eri maksetähtaegade kohta esitati.
- 11 [...] [teave menetluse kohta, mis puudutab põhiseaduslikkuse järelevalve avaldust, mille apellant esitas Ústavní soudile (konstitutsioonikohus, Tšehhi Vabariik)]
- 12 [...] [Ústavní soud (konstitutsioonikohus) leidis, et Vrchní soud v Praze (Praha kõrgem kohus) rikkus apellandi põhiseadusega tagatud õigust pöörduda kohtusse, kui ta ei esitanud eelotsusetaotlust Euroopa Kohtule.

Kohaldamisele kuuluv õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 13 Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artiklis 267 on sätestatud järgmist:

„Euroopa Liidu Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad:

a) aluslepingute tõlgendamist;

b) liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist.

[...]

Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja [Euroopa] [K]ohtusse.“

14 Direktiivi põhjendustes 2, 3, 8, 9, 12, 18, 19 ja 22 on märgitud järgmist:

„(2) Siseturul tasutakse ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste kaubatarnete või teenuste osutamise eest enamasti makse tasumise edasilükkamise vormis, millega tarnija või teenuse osutaja annab kliendile arve tasumiseks aega vastavalt sellele, kuidas pooled on kokku leppinud või nagu on märgitud tarnija või teenuse osutaja arvele või nagu on ette nähtud seadusega.

(3) Sageli toimub ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste äritehingute puhul maksmine hiljem kui lepingus sätestatud või üldiste äritingimustega ette nähtud. Kuigi kaubad on tarnitud või teenused osutatud, tasutakse suur hulk vastavaid arveid määratud tähtpäevast palju hiljem. Hilinenud maksmine avaldab negatiivset mõju likviidsusele ja raskendab ettevõtjate finantsjuhtimist. See mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest võlausaldaja peab hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt. Nimetatud negatiivse mõju oht suureneb märgatavalt majanduslanguse ajal, mil rahaliste vahendite leidmine on raskem.

(8) Käesoleva direktiivi reguleerimisala peaks piirduma maksetega, millega tasutakse äritehingute eest. Käesoleva direktiiviga ei tohiks reguleerida tehinguid tarbijatega ega viivitusintresse muudelt maksetelt, näiteks tšekke ja vekseleid käsitlevate õigusaktide kohaselt tehtud maksetelt või kahjuhüvitistelt, sealhulgas kindlustushüvitistelt. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik arvata välja võlad, mille suhtes rakendatakse maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine.

(9) Käesoleva direktiiviga tuleks reguleerida kõiki äritehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel, arvestades sealjuures, et riigiasutused teevad märkimisväärse hulga ettevõtjatele suunatud makseid. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga reguleerida ka kõik peatöövõtjate ning nende tarnijate ja alltöövõtjate vahelised äritehingud.

(12) Hilinenud maksmise puhul on tegemist lepingu rikkumisega, mille muudavad enamikus liikmesriikides võlgnike jaoks rahaliselt ahvatlevaks hilinenud maksmise suhtes rakendatavad madalad või puuduvad viivisemäärad ja/või aeglane sissenõudmismenetlus. Et sellist suundumust muuta ja hilinenud maksmist vältida, on vaja otsustavat tegutsemist õigeaegse maksmise kultuuri suunas, sealhulgas seda, et viivise nõudmise õiguse välistamist tuleks alati pidada äärmiselt ebaõiglaseks lepingutingimuseks või tavaks. Kõnealune suundumus peaks hõlmama ka erisätete kehtestamist maksetähtaegade ja võlausaldajatele tekitatud kulude hüvitamise kohta ning muu hulgas seda, et sissenõudmiskulude hüvitamise õiguse välistamist tuleks pidada äärmiselt ebaõiglaseks.

(18) Arvetega kaasnevad maksetaotlused ning need on kaupade tarnimise ja teenuste osutamise tehingute väärtusahela olulised dokumendid, muu hulgas maksetähtpäeva kindlaksmääramise seisukohast. Käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks peaksid liikmesriigid edendama süsteeme, mis pakuvad õiguskindlust võlgnike poolt arvete kättesaamise täpse kuupäeva osas, sealhulgas e-arvete valdkonnas, kus arvete kättesaamine oleks elektrooniliselt tõendatav ja mida reguleerivad osaliselt nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) arvete esitamist käsitlevad sätted.

(19) Võlausaldajad peavad saama hilinenud maksimisest tulenevate sissenõudmiskulude katmiseks õiglast hüvitist, mis motiveeriks makseviivitustest hoiduma. Sissenõudmiskulude hulka tuleks arvata ka halduskulude sissenõudmine ja hüvitis hilinenud maksimisega seotud sisekulude eest, mille suhtes tuleks käesolevas direktiivis sätestada kindel miinimumsumma, millele võib lisada viivise. Kindlasummalise hüvitise eesmärk peaks olema sissenõudmisega seotud haldus- ja sisekulude piiramine. Sissenõudmiskulude hüvitis tuleks kindlaks määrata, ilma et see piiraks siseriiklikke sätteid, mille kohaselt liikmesriigi kohus võib määrata võlausaldajale täiendava hüvitise, mis on seotud võlgniku hilinenud maksimisega.

(22) Käesolev direktiiv ei tohiks välistada maksmist osa- või ajatatud maksete teel. Siiski tuleks iga osamakse või makse tasuda kokkulepitud tingimustel ja nende suhtes tuleks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud hilinenud maksmise eeskirju.“

15 Direktiivi artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on võidelda hilinenud maksimisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige VKEde konkurentsivõimet.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi maksete suhtes, millega tasutakse äritehingute eest.

3. Liikmesriigid võivad direktiivi reguleerimisalast välja jätta võlad, mille suhtes rakendatakse võlgniku vastu alatatud maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine.“

16 Direktiivi artikli 2 punktides 1, 3, 4 ja 5 on sätestatud, et käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„1) „äritehingud” – ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest;

3) „ettevõtja” – organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik);

4) „hilinenud maksmine” – maksmine, mida ei ole tehtud lepingukohase või seadusjärgse maksetähtaja jooksul ning mis vastab artikli 3 lõikes 1 ja artikli 4 lõikes 1 kehtestatud tingimustele;

5) „viivis” – seadusjärgne viivis (viivitusintress) või viivis, mille määra suhtes on ettevõtjad eraldi kokku leppinud ning mille suhtes kohaldatakse artiklit 7;“

[...]”

17 Direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et:

„Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjatevaheliste tehingute puhul on võlausaldajal õigus saada hilinenud maksmise korral viivist ilma vastavat meeldetuletust esitamata, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.“

18 Direktiivi artiklis 5 on sätestatud, et:

„Käesoleva direktiiviga ei piirata lepinguosaliste õigust leppida asjakohaseid siseriiklikke sätteid järgides kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena. Kui sellisel juhul ei maksta mõnd osamakset kokkulepitud kuupäevaks, arvutatakse käesolevas direktiivis sätestatud viivis ja hüvitis üksnes hilinenud summade alusel.“

19 Direktiivi artikli 6 lõikes 1 ja 2 on sätestatud, et:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 3 või 4 kohaselt tuleb äritehingute puhul maksta viivist, on võlausaldajal õigus võlgnikult sisse nõuda minimaalne kindel summa 40 eurot.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud kindel summa kuulub maksmisele ilma vastava meeldetuletuseta ja see on ette nähtud võlausaldajale tekkivate sissenõudmiskulude hüvitamiseks.“

Tšehhi õigus

20 Tšehhi tsiviilseadustiku §-i 2 lõikes 3 on sätestatud, et:

„Õigusnormi tõlgendamine ja kohaldamine ei tohi viia vastuoluni hea tavaga ega tuua kaasa julmust ega ebaõiglust, mis läheks vastuollu tavalise inimese südametunnistusega.“

21 Tšehhi tsiviilseadustiku §-s 513 on sätestatud, et:

„Kõrvalnõuded on intress, viivis, ning sissenõudmiskulud.“

- 22 Tšehhi tsiviilseadustiku §-is 1721 on sätestatud, et:

„Võlanõude korral on võlausaldajal õigus oodata võlgnikult teatavat konkreetset käitumist, mis on nõude sisuks, ning võlgnik on kohustatud selle õiguse tagama, tasudes võlgnevuse.“

- 23 Tšehhi tsiviilseadustiku §-is 1968 on sätestatud, et:

„Võlgnik, kes ei tasu oma võlgnevust ära nõuetekohaselt ja õigeaegselt, on jätnud oma kohustuse täitmata. Võlgnik ei ole kohustuse täitmata jätmise eest vastutav, kui ta ei saa tasuda võlgnevust võlausaldaja maksejõuetuse tõttu.“

- 24 Valitsuse määruse artiklis 2 on sätestatud, et:

„Viivise suurus vastab aastasele Česká národní banka (Tšehhi keskpank) kehtestatud repo-intressimääradele selle pooliku kalendriaasta esimesel päeval, kui tasumata jätmise aset leidis, ja sellele lisandub 8 protsendipunkti.“

- 25 Valitsuse määruse artiklis 3 on sätestatud, et:

„Ettevõtjate vastastikuste kohustuste korral või juhul, kui ettevõtja ja avalik-õigusliku hankija vahelise vastastikuse kohustuse sisu on vastavalt hankeeskirjadele kaubatarne või teenuse osutamine avalik-õiguslikule hankijale, tasu eest, siis on iga nõude sissenõudmiskulude miinimumsumma 1200 Tšehhi krooni.“

Eelotsusetaotluse põhistus

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes on oma staatuselt kohus, kelle otsuse peale ei saa riigisisese õiguse kohaselt üldkorras edasi kaevata (vt ELTL artikkel 267), otsustas, et Euroopa Kohtule tuleb esitada eelotsusetaotlus ja paluda tõlgendada direktiivi [...].

- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu käsitletav küsimus seisneb palves selgitada, kuidas tuleb tõlgendada mõistet „äritehingud“ direktiivi mõttes juhtudel, kui lepingu ese on korduvad või kestvad teenused, millega seotud võlgnevuste eest esitab võlausaldaja võlgnikule arveid jooksvalt. Käesolevas kohtuasjas on võimalikud erinevad tõlgendused; eelkõige võib „äritehinguna“ direktiivi artikli 6 lõike 1 ning teise võimalusena direktiivi artiklite 3 ja 4 tähenduses mõista:

(a) iga eraldi kokku lepitud makset, näiteks iga igakuist rendimakset, ning muid lepingust tulenevaid sõltumatuid võlgnevusi (nt kahjunõue jmt);

(b) iga lepingus ette nähtud ja tasumiseks esitatud makset, näiteks erinevate osavõlgnevuste summat, mis on kantud ühele koondarvele;

(c) lepingujärgsete võlgnevuste summat, mis annab paralleelselt õiguse saada viivist;

(d) lepingus ette nähtud korduvate või kestvate teenuste eest (nt rent) eksisteerivate võlgnevuste summat, samas kui muid samast lepingust tulnevaid nõudeid (nt leppetrahv) käsitatakse eraldiseisva tehinguna;

(e) samast lepingust tulenevate võlgnevuste kogusummat – võlgnevused, mida käsitatakse üht ja sama lepingulist alust omavana.

- 28 Samuti tuleb juhtida tähelepanu asjaolule, et õigus kindlasummalise 40 euro tasumisele on seotud hetkega, mil äritehinngu raames tekib õigus saada viivist (direktiivi artikli 6 lõige 1), samas kui Tšehhi õiguses ei ole seoses õigusega kindlasummalise 1200 Tšehhi krooni tasumisele nähtud selgesõnaliselt ette hetke, mil see õigus tekib (valitsuse määruse § 3).
- 29 Eespool esitatut arvesse võttes on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et ei tule selgelt välja, kas direktiivi eesmärk saab kahjustada olukorras, kus üksnes ühe kindlasummalise maksega kaaneb üheainsa lepingu raames mitu viivist või kui, vastupidi, direktiivi eesmärk saab kahjustada siis, kui täiemahulist hüvitist rakendatakse iga osalise maksmata jätmise korral, isegi kui hilinevad maksed puudutavad väikesi summasid (eriti kui need jäävad oma suuruselt allapoole kindlasummalist hüvitisemäära). Tšehhi õiguses võib niisugustel juhtudel esitada küsimuse selle kohta, kas niisuguse nõude põhjendatuks tunnistamine ei ole vastuolus hea tavaga (tsiviilseadustiku § 2 lõige 3), nii et põhimõtteliselt oleks põhjendatud jätta vastav nõue rahuldamata.
- 30 Ammendavuse huvides lisab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et talle on teada, et Euroopa Kohtus on pooleli menetlus, mis käsitleb 5. novembri 2020. aasta eelotsusetaotlust kohtuasjas C-585/20 [...], milles esitatud esimene küsimus on analoogne eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud esimese küsimusega. Siiski, arvestades, et kohtuasjas C-585/20 esitatud esimene küsimus puudutab sisuliselt direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaldamise spetsiifilisi aspekte, siis ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus kindel, kas sellele küsimusele antav vastus saab olema sobiv alus tema küsimustele vastamiseks.

Eelotsuse küsimused

- 31 Eespool esitatud põhjustel esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Liidu Kohtule Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

[1.] Millised kriteeriumid peavad olema täidetud, et nõuda – korduvaid või kestvaid teenuseid käsitlevate lepingute korral – 40 euro suurust minimaalset kindlasummalist hüvitist, mida on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16 veebruari 2011. aasta direktiivi, hilinevad maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul, artikli 6 lõikes 1?

[2.] Kas liikmesriikide kohtud võivad eraõiguse üldpõhimõtete järgi keelduda rahuldamast selle direktiivi artikli 6 lõike 1 alusel esitatud nõuet?

[3.] Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis millistel tingimustel võivad liikmesriikide kohtud keelduda määramast direktiivi artikli 6 lõikes 1 nimetatud hüvitist?

Praha, 24. jaanuar 2022.

[...]

[...] [allkiri]

TÖÖDOKUMENT